

Дата: 21.05.2024

Клас: 5 – А

Предмет: Пізнаємо природу

Урок: 68

Вчитель: Капуста В.М.

ВІРТУАЛЬНА ЕКСКУРСІЯ ЛАНДШАФТНИМ ЗАКАЗНИКОМ

Червона Балка Північна

Мета уроку

Ознайомити учнів з формами рельєфу рідного краю, рослинним та тваринним світом степової зони, рідкісними та зникаючими видами фауни та флори, представниками Червоної книги.

Формувати вміння спостерігати за навколишнім середовищем, знайомитися з пам'ятками природи, формувати особистісне сприйняття дослідженого матеріалу, вміння узагальнювати результати своєї краєзнавчо-дослідницької роботи.

Сприяти здатності до співробітництва, соціальній активності.

Виховувати бажання зберігати та примножувати багатства рідного краю.

Повторення. Органи квіткової рослини. Будова рослин.

Після запилення у квіткових рослин утворюється плід з насінинами. У насініні є зародок майбутньої рослини. Насінина в сприятливих умовах проростає не тільки біля рослини, на якій утворилась, але й «подорожує» на інші території.

Червона Балка Північна — ландшафтний заказник загальнодержавного значення в Україні. Розташований у Тернівському районі міста Кривого Рогу (Дніпропетровська область).

Площа заказника — 28,3 га.

Ландшафтний заказник — природно-заповідна територія України, що створюється задля забезпечення охорони всього природного комплексу, що розташований на ній.

Червона Балка Північна розташована між шахтою Тернівська та Першотравневим рудником. Якщо доїхати тролейбусом „ до кінцевої зупинки „площа Толстого” і пройти від неї повз шахту, а далі через селище до зони обвалення, мимо розрушеного моста, то можна потрапити до балки.

Однією з особливостей балки є залишки моста Катерининської залізниці . Висота опор мосту близько 30 метрів. Вони піднімаються над землею, як величні піраміди.

Площа балки складає 54,3 га, довжина 36 км. По днищу балки протікає струмок, який бере початок із ставків у селищах Романівка та Чапаєво. А закінчується на межі з дачним кооперативом „Восход”, від якого починається Ленінське водосховище, що виходить до автомобільної траси на Веселі Терни.

По днищу балки протікає струмок, а по схилах зустрічаються різні види рослинності. Усього на території балки зустрічається 360 видів вищих рослин. Серед них 46 видів охоронних, з яких 8 видів занесені до Червоної книги України, а 28 – охороняються в області.

Північна Червона Балка характеризується багатим рослинним розмаїттям. Тут були види рослин – рідкісні і зникаючі, були лікарські.

Деякі з них можна зустріти і в наші дні.

Навесні тут зустріти: тендітні синьоокі **проліски**.

Проліски цінні тим, що зацвітають одразу після танення снігу.

У народній медицині використовують цибулини пролісків дволистих.

Насіння їх розноситься комахами. Дрібне насіння пролісків багате на олію, це приваблює мурашок, які, збираючи його, сприяють розсіванню і поширенню пролісків.

Гімнастика для очей

Гімнастика для очей

В заростях ще безлистих чагарників навесні квітне **рожевий ряст** та **сон чорніючий**.

А на вершинах схилів балки зустрічаються духмяні жовті квіточки тюльпану Біберштейна.

На сухих схилах квітнуть **півники карликові**, раніше їх налічувалося вісім відтінків. Також є **горицвіт весняний**.

півники карл

горицвіт весняний

Після того, як відцвітуть
первоцвіти, розкривають свої
ніжно-рожеві пелюстки кущики
мигдалю степового, що
досягають 150 см у висоту.

На відміну від його близького
родича, мигдалю звичайного,
має не придатні для вживання
плоди. У їжу можна додавати
лише масло, отримане з його
насіння.

І ось уже літо переймає у весни естафету цвітіння. Дуже багате різнотрав'я тут влітку! Чебрець, астрагали, молочаї, барвінок, різні види цибуль та волошок, сріблясті хвилі ковили!.. Усього не перелічити. І все духмяно пахне, і над усім цим гудуть бджоли...

Чебрець (

Назва рослини перекладається з грецької мови як «подих життя». Ця рослина споконвіку була для нас символом Батьківщини. Її брали з собою, від'їжджаючи на чужину, як згадку про рідний край. Навіть висушений, чебрець довго зберігає свій неповторний аромат і нагадує про рідну землю.

Має лікувальні властивості, використовують як приправу, в кулінарії.

Волошки

А яких же тварин ми тут можемо побачити? Найбільше тут **комах** — близько **400 видів**.

Над струмком влітку кружляє безліч різноманітних бабок (стрекоз) — **коромисло велике, коромисло синє, коромисло руде, звичайна стрілка, бабка решітчаста, бабка бронзова, червонокнижний вид красуня-діва з синіми крильцями**.

бабка решітчаста

красуня-діва з синіми крильцями

Багато видів жуків –звичайні для нас [чорнотілка](#) і [бронзівка](#), [сонечко семикрапкове](#) і [двадцяти двохкрапкове](#), [клоп-солдатик](#).

бронзівка

клоп-солдатик

Під час польоту сонечко махає крилами до 80-85 разів на секунду, і розвиває швидкість до 24 км на годину.

Плями у сонечок призначені для відлякування хижаків. Як не дивно, це працює.

Чим старша Божа корівка, тим менше у неї плям на спинці, і тим тьмяніший її колір.

Плями є далеко не у всіх сонечок.

Сонечка – основні знищувачі попелиць (шкідників саду та городу).

У день комаха може з'їсти до 50 попелиць.

Сонечка – багаторічні комахи, що живуть до 2 років, тому під час зими вони впадають в сплячку.

Зустрічаються тут **цикадки, цвіркуни, коники, богомоли** і червонокнижний вид, представник ряду двокрилих – **ктир гігантський**. Поміж стеблинками повзають **мурашки-женці** і **мурахи чорні**.

Богомол

ктир гігантський

РУХЛИВА

ВПРАВА

А над квітами кружляють **медоносні бджоли** та **галльські оси**, **жужелиці**, **джмелі** – **кам'яний** та **польовий**. Сім видів джмелів занесені до Червоної книги – **джміль лезус**, **джміль моховий**, **джміль глинистий** та інші.

джміль лезу

джміль глі

Але найбільше впадає в око різнобарв'я метеликів. Чого тут тільки не зустрінеш – жовтянки, лимонниці, капустянка Галатея, бархатниці, бояришниці, синявець Ікара, червонець... Назва говорить сама за себе – в різноманітті видів представлені всі кольори веселки. Особливо цінними є червонокнижні метелики – подалірій, ведмедиця Гера, ведмедиця-дівчинка, махаон, Поліксена.

подалірій

ведмедиця-дівчинка

Багато видів птахів. 28 з них занесені до охоронного списку. Наприклад, болотяний лунь, срібляста чайка, звичайний мартин, жайворонок польовий, ластівки – сільська та міська, жовта та біла плиски, соловейко східний, сорока, одуд.

болотяний л

жайворонок польовий

айворонок

В заростях чагарників зустрічався молодий **чотирисмуговий полоз**, плазун, занесений до Червоної книги.

Раніше тут бачили ще одного представника Червоної книги - **полоза жовточеревного**. До речі, цей вид полоза є найбільшою змією Європи і сягає у довжину 2 м. Ці полози не отруйні. Так що при зустрічі з ними не завдавайте їм шкоди, ні в якому разі не вбивайте їх!

чотирисмуговий полоз

полоз жовточеревний

Звичайними мешканцями балки є зайці.

Домашнє завдання

Охарактеризувати одну рослину або тварину заказника Червона Балка Північна (письмово: описати зовнішній вигляд, умови життя, яку приносить користь).

Зворотній зв'язок Human або ел. пошта
valentinakapusta55@gmail.com